

«БЕКІТЕМІН»

«Дарын» РҒПО директоры

Г. Тұрсынов

2024 ж

**«Қазақ тілі мен әдебиеті» пәні бойынша қазақ диаспорасы
балаларына арналған «Қазақстан – ата жұртым, қасиетім – ана тілім»
атты ХХІ Халықаралық олимпиадасын өткізу
ЕРЕЖЕСІ**

ЖАЛПЫ ЕРЕЖЕ

1. Ереже Қазақстан Республикасының «Білім туралы», «Қазақстан Республикасындағы тілдер туралы» Заңына сәйкес әзірленді. Ереже «Қазақ тілі мен әдебиеті» пәні бойынша қазақ диаспорасы балаларына арналған «Қазақстан – ата жұртым, қасиетім – ана тілім» атты Халықаралық олимпиаданың (бұдан әрі – *Олимпиада*) мақсаты мен міндеттерін, ұйымдастыру-әдістемелік жабдықталуын, өткізу және қаржыландыру, Олимпиадаға қатысу, жеңімпаздар мен жүлдегерлерді анықтау тәртібін белгілейді.

2. Олимпиаданың негізгі мақсаты мен міндеттері – қазақ диаспорасының дарынды балаларын анықтауға және оларға әлеуметтік-құқықтық қорғау, тілге, әдебиетке, тарихқа ынталандыру және қазақ халқының мәдениетіне деген сүйіспеншілігін арттыру.

ҚАТЫСУШЫЛАР

3. Олимпиадаға шетелдегі қазақ диаспорасының білім беру ұйымдарының 14-18 жастағы оқушылары қатыса алады.

4. Әрбір қатысушы елдің командасы құрамында 8 оқушы мен 2 жетекші болады.

5. Олимпиаданың өткізілу мерзімі аралығында қатысушылардың өмірі мен қауіпсіздігі үшін жауапкершілік толығымен команда жетекшілеріне жүктеледі.

ҰЙЫМДАСТЫРУ КОМИТЕТІ ЖӘНЕ ҚАЗЫЛАР АЛҚАСЫ

6. Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрлігінің «Дарын» республикалық ғылыми-практикалық орталығы (бұдан әрі – «Дарын» РҒПО) Олимпиаданың ұйымдастыру және өткізу барысын қадағалау үшін республикалық ұйымдастыру комитетін бекітеді.

7. Ұйымдастыру комитеті Олимпиаданың өткізілу мерзімі мен орнын анықтап, дайындық жұмысын жүргізуде тікелей басшылық етіп, әдістемелік комиссия мен қазылар алқасының құрамын, Олимпиаданың өткізу бағдарламасын, қатысушылардың тізімін бекітіп, жеңімпаздар мен жүлдегерлерді марапаттайды.

8. «Дарын» РҒПО Олимпиаданы ұйымдастыру және өткізуде тікелей басшылық етеді.

9. Қазылар алқасының құрамына ғалымдар, жоғары оқу орындарының оқытушы-профессорлары, өнер адамдары мен қаламгерлер кіреді.

10. Олимпиада үш турдан тұрады:

I ТУР:

Эссе жазу.

«Қазақ тілі мен әдебиеті» пәнінен берілген тақырыптар бойынша эссе жазады. Эссе жазуға 120 минут (250 сөз) уақыт беріледі.

II ТУР

4 секция бойынша «Тарихи таным» тақырыбында зерттеу жұмыстарын қорғау:

- **«Туған жер тұғырың!»** тақырыбында әр үміткер өзінің туып-өскен жері туралы қазақ тарихымен байланысы;

- **«Қадірлесен салт-дәстүр – асыл қазына»** атты тақырыпта қазақтың салт-дәстүрінің мәні мен маңызы туралы;

- **«Ұлттық қолөнер – тәрбие көзі»** атты тақырыпта қазақтың қолөнер бұйымдарының тарихын бағамдау;

- **«Тұлғатану тағылымы»** атты тақырыпта қазақ ұлтынан шыққан тарихи тұлғалардың (әл-Фараби, Абай, Мұстафа Шоқай, Ахмет Байтұрсынұлы, Ыбырай Алтынсарин, Әлия Молдағұлова мен Мәншүк Маметова т.б.) тарихтағы орнын саралау;

III ТУР

Үй тапсырмасы – «Өз ұлтымды сүйемін!» тақырыбына шығармашылық таныстырылым.

Әр қатысушыға міндетті:

– Шыққан руы туралы, ата-анасы, өзі туралы ақпарат беріп, жеті атасын тарқатып айтып беру.

Қатысушылардың таңдауы бойынша:

- ұлттық аспаппен өнер көрсету (*күй тарту, дәстүрлі ән орындау*);
- көркем сөз оқу (*ақын болса өзінің төл өлеңін оқу немесе қазақтың ақын-жырауларының өлеңін оқу*);

- ұлттық би билеу.

БАҒАЛАУ КРИТЕРИЙЛЕРІ

11. Олимпиаданың қатысушыларын бағалау қазылар алқасы мүшелерінің тарапынан жүргізіледі. Жеңімпаздар мен жүлдегерлер қазылар алқасының шешімімен анықталады.

12. Жалпы бағалау 10 ұпайлық жүйемен есептеледі.

Эссені бағалау критерийлері:

- тақырыптың ашылуы;
- тарихи деректерге сүйенуі;
- әдеби шығармалардан дәйексөздер келтіруі;
- өз ойын қисынды жеткізуі;

- сөйлемдерді дұрыс құруы;
- сауатты жазуы.

Зерттеу жұмысын бағалау критерийлері:

- зерттеу жұмысын жазуда ғылыми және монографиялық еңбектердің сілтемесін көрсету;
- тақырыптың өзектілігі, жан-жақты ашылуы;
- белгілі бір тақырыпты зерттеуде талдау, сараптау жүргізуі бағаланады.

Үй тапсырмасын бағалау критерийлері:

- тапсырманың тақырыпқа сәйкестігі;
- ойлау ерекшелігі;
- қатысушының патриоттық келбеті;
- қатысушының қабілеті, бейімділігі;
- сөйлеу этикасы және тіл заңдылықтарын меңгеруі;
- орындаушылық шеберлігі;
- театрландырылған көрініс, өлең оқу, монолог, музыка, кескіндеме.

13. Олимпиадаға қатысу үшін тіркелу және рұқсат алу ұйымдастыру комитетіне шетелдердегі қазақ диаспорасы ұйымдары куәландырған жазбаша сұраныспен беріледі.

Сұранысты Олимпиаданың басталуына 3 апта қалғанға дейін жіберу қажет.

Ақпарат, Олимпиаданың өткізу Ережесі «Дарын» РҒПО www.daryn.kz сайтында бір ай бұрын орналастырылады.

14. Олимпиаданың ұйымдастыру комитетінің мекен-жайы:

010011 Қазақстан Республикасы, Астана қаласы, Мәңгілік ел 8/2, тел. 8/7172/795873, e-mail: info@daryn.kz; (e-mail: e.nurtazanov@daryn.kz).

ҚОРЫТЫНДЫЛАУ ЖӘНЕ МАРАПАТТАУ

15. Олимпиаданың қазылар алқасы үш тур нәтижесі бойынша жеңімпаздар мен жүлдегерлерді анықтайды.

16. Олимпиада жеңімпаздары мен жүлдегерлері Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрлігінің I, II, III дәрежелі дипломдарымен, тиісті дәрежедегі медальмен, сондай-ақ «Дарын» РҒПО номинациялары бойынша дипломдармен марапатталады.

17. Олимпиаданың барлық қатысушыларына сертификат беріледі. Команда жетекшілеріне «Алғыс хат» табысталады.

ҚАРЖЫЛАНДЫРУ

18. Олимпиаданың қатысушылары мен олардың жетекшілерінің іс-сапар шығындары (барып-келу жолы) жіберуші жақ есебінен төленеді.

Олимпиаданың өтетін уақытында қатысушылардың жатын орны мен тамақтануы «Дарын» РҒПО есебінен төленеді.

19. Қаржы шығындары бекітілген смета бойынша қаржыландырылады.